



Eric Andell
Handläggare
033 358090

Justitiedepartement

Borås Stads remissyttrande över Remiss av SOU 2024:55 En översyn av 23 kap. brottsbalken

Ju2024/01907

Beslut

Kommunstyrelsen avstyrker förslag 23 kap. 8 § andra stycket samt förslag till ny lag om uppgiftsskyldighet. Kommunstyrelsen besvarar inte remissen i övrigt, med bakgrund i dess förslag om straffrättsliga åtgärder som inte angår kommunal verksamhet.

Sammanfattning

Med bakgrund i kommuners generella ansvarsområde har Kommunstyrelsen inga synpunkter på de straffrättsliga förändringarna i brottsbalken kap. 23. Ändringarna som föreslås i utredningen påverkar inte kommunens verksamhet, med undantag för 23 kap. § 8 andra stycket och ny lag om uppgiftsskyldighet som berör kommunala tjänstepersoner och huvudmän i skola och omsorg.

Kommunstyrelsen anser inte att 23 kap. § 8 andra stycket samt den nya lagen uppfyller sitt syfte, att främst barn och unga ges möjlighet att lämna uppgifter om planerad brottslighet till dem de har förtroende för, utan tvärtom.

Kommunstyrelsen ser en påtaglig risk att lagen inte kommer att leda till en bättre samverkan mellan de i kriminella miljöer och de brottsförebyggande myndigheterna, då de unga som lagen riktar sig till inte vet om den information de delar med sig av kommer leda till ansvarsfrihet eller straffrättsliga påföljder.

Kommunstyrelsen anser att utredningen brister genomgående i sin hantering av de frågor och konsekvenser som kan komma att tillfalla personalen med den föreslagna uppgiftsskyldigheten.

Kommunstyrelsen anser att syftet med författningsförslagen kan inrymmas i serviceskyldigheten i förvaltningslagen, där personal kan hjälpa de enskilda som vill lämna uppgifter om planerad brottslighet till Polismyndigheten.

Vidare står Kommunstyrelsen fast vid sitt yttrande till Regeringskansliet från den 27 september 2023 om informationsplikt för anställda i kommuner och regioner i mötet med papperslösa. Kommunstyrelsen anser fortsatt att informationsplikt /uppgiftsskyldighet för offentlig anställda påverkar

medborgarnas tillit till och förtroende för kommunens verksamheter, dels innebära en osäkerhet och obehag för anställda vad gäller överväganden om vad som gäller och i vilka situationer samt försvårar rekryteringen till välfärdssektorn.

Kommunstyrelsen avstyrker förslag 23 kap. 8 § andra stycket samt förslag till ny lag om uppgiftsskyldighet. Kommunstyrelsen besvarar inte remissen i övrigt, med bakgrund i dess förslag om straffrättsliga åtgärder som inte angår kommunal verksamhet.

Ärendet i sin helhet

Gällande författningsförslagen om uppgiftsskyldighet för anmälan till Polismyndigheten av myndighetspersoner avstyrker Kommunstyrelsen samtliga. Det gäller förslaget om brottsbalken 23 kap. 8 § andra stycket samt förslag till ny lag om uppgiftsskyldighet för viss personal inom skolväsendet, på hem för vård eller boende, vissa myndigheter och personer i särskild förtroendeställning.

Kommunstyrelsen anser inte att lagen uppfyller sitt syfte, att främst barn och unga ges möjlighet att lämna uppgifter om planerad brottslighet till dem de har förtroende för, utan tvärtom. Kommunstyrelsen ser en klar brist med införandet av 23 kap. 8 § brottsbalken då ansvarsfrihet aldrig på förhand kan vara säker, utan den enda som kan avgöra huruvida ansvarsfrihet genom anmälan eller uppgiftslämnande till myndighet är förundersökningsledaren. Brottsutredningen fortgår trots att ett frivilligt tillbakaträdande har skett och myndigheten informerar de brottsförebyggande myndigheterna om detta. Meddelaren kan inte på förhand veta om meddelaren i praktiken kommer att gå fri från ansvar, eller om avslöjandet kommer att leda till lagföring – det enda den vet är att informationen han/hon delar med sig av kommer överlämnas till relevant myndighet.

Kommunstyrelsen ser därmed en påtaglig risk att lagen inte kommer att leda till en bättre samverkan mellan de i kriminella miljöer och de brottsförebyggande myndigheterna. Snarare gör lagen det svårare att få hjälp från myndighetspersonal då de unga som lagen riktar sig till inte vet om den information de delar med sig av kommer leda till ansvarsfrihet eller straffrättsliga påföljder, med resultatet att de inte delar med sig av information till dem de har mest förtroende för.

Utredningens konsekvensanalys brister

Kommunstyrelsen anser att utredningen brister gällande de konsekvenser som kan tillfalla den personal som är skyldiga att lämna uppgifter om brottsligheten till Polismyndigheten. Det är inte otänkbart att offentligt anställda utsätts för hot och våld i egenskap av att de av tvång lämnat uppgifter om planerad brottslighet. Att personal utsätts för hot och våld är oacceptabelt i sig, men är också något som i sin tur kan leda till att personalen undviker att lämna uppgifter om brotten från första början. Om så skulle ske så beskriver inte utredningen heller vilka konsekvenser som drabbar den personal som inte

lämnat uppgifter om den planerade brottsligheten eller dröjt för länge med en sådan anmälan.

Vidare anser Kommunstyrelsen att praktiska frågor som hur informationen ska dokumenteras, skickas och förvaras, samt hur samtycke från den enskilde uppgiftslämnaren ska hanteras. Kommunstyrelsen ser stora brister i hur utredningen hanterar frågan gentemot den personal som ska få uppgiftsskyldigheten.

Serviceskyldigheten i förvaltningslagen är tillräcklig

Kommunstyrelsen anser att den serviceskyldighet som åligger kommuner i förvaltningslagen är tillräcklig. Inom ramen för serviceskyldigheten bör syftet med förslaget ingå – att enskild kommer i kontakt med relevant myndighet - då personal hjälper den enskilda att själv komma i kontakt med och lämna information till Polismyndigheten och/eller andra brottsbekämpande myndigheter. Behovet av en särskild uppgiftsskyldighet försvinner och syftet med utredningens förslag uppfylls utan att personal riskeras utsättas för konsekvenser, både potentiellt straffrättsliga som de om hot och våld.

Kommunstyrelsens tidigare yttranden

Vidare står Kommunstyrelsen fast vid sitt yttrande till Regeringskansliet från den 27 september 2023 om informationsplikt för anställda i kommuner och regioner i mötet med papperslösa. I brevet uppmanar Borås Stad å det skarpaste att regeringen inte föreslår eller inför sådan informationsplikt. Om en sådan skulle införas menade Borås Stad att all kommunal och regional verksamhet borde undantas – inte bara skola och sjukvård eller situationer som gäller särskilt ömmande värden. Brevet fastslår att en informationsplikt av det slag som förespråkades då skulle dels påverka medborgarnas tillit till och förtroende för kommunens verksamheter, dels innebära en osäkerhet och obehag för anställda vad gäller överväganden om vad som gäller och i vilka situationer. Dessutom skulle den i förlängningen troligen försvåra rekrytering av personal till välfärden – en sektor som redan i dag brottas med kompetensförsörjningsproblem. Kommunstyrelsen anser att den problematik som lyftes i brevet även gäller för delar av den lagstiftning som föreslås i nya 23 kap. brottsbalken.

Kommunstyrelsen avstyrker förslag 23 kap. 8 § andra stycket samt förslag till ny lag om uppgiftsskyldighet. Kommunstyrelsen besvarar inte remissen i övrigt, med bakgrund i dess förslag om straffrättsliga åtgärder som inte angår kommunal verksamhet.

KOMMUNSTYRELSEN

Ulf Olsson (S)
Kommunstyrelsens ordförande

Svante Stomberg

Stadsdirektör